

آبونه شرالو : هر برای پیش
سنه لکی (۴۰۰) آلتی ایلمنی
ست لکی (۴۵۰)، ممالک اجنبیه ایچیون
ست لکی (۲۵۰) غروشدز.

نسخه ۷۵ غروشدز.
سنه لکی ۵۲ عدد در.

اداره خانه : باب طالی جاده سندنده
رشید افندی خاننده

خطارات
آبونه بدی پیشندز.

مسلک موافق آثار مع المتنویه
قبول اولنور. درج ایدلین
یازیلر اعاده اولنماز.

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرب
محمد حاکف

صاحب و مدرس
اشرف ادیب

هزار و هشتاد و هشت هزار

۱۳۴۱ شباط

پنجشنبه

۱۱ ربیع

۶۳۷ عدد

نقدی آثار:

اسلام تاریخی

محربی
لهمه فائنا

تعییرلری بیله محافظه ایده رک بو صورتله دینزه خدمت ایتش او لدیغی
در میان ایدیبور. مدافعه یه اهليق بولو نادیغنه دا رجا هد بک افاده سی
تواضعه حمل ایتمک، بونک هضماً لنفسه سویانمش او لدیغنه ذا هب او لقدن
ایسه موی ایه ک معذر تی قبول ایدیبور مک بومقامه دها مناسب او له جق.
لکن شو « پک آز حرمتکارانه » تعییرینک تختنده مسترود دا رثه شموله
داخل اولان شتموك محافظه سی ده دینزه خدمت عد ایده میه جکنر.
خصمک اعترافات و مطاعنی هقدر آغیر او لسے بیلنک ایچون تامیله
نقل اولنور. لکن دشمن دین اولان مؤلف عباره آرمه سنده اسلامی
یکن اجلای امی تحقیره قالغیشیر، مثلاً امام ذی النورین و سبط مجتبی
- رضی الله عنہما - نک اسم شریفلری ذ کرایدر کن اونلری « متردی »
له ظی به وصف ایدر، ام المؤمنین صدیقه - صلوات الله علیہ اسی یادایدر کن
« چوق سوزلی، کوه زد » تعییری قصر ایدرسه بشه. تعلق اولیان بو کی
شتموك نقل و محافظه سنه ده لزوم او لدیغی و اهل اهانی رنجیده ایتمکدن
باشه بر ثمره سی بولو نادیغی مستغفی بیاندر. شو « متردی » لفظک
استعمالنده کی ردای مورخه تاقین و تعلم ایدن ردیلر معلوم ا لکن
او « چوق سوزلی » ادعایی نرده دن چیقادیغی آکلا شیلما بیور. حضرت
صدیقه حقنده استعمال اولونان « کثیر الحدیث » وصف مدد حنک یا کاش
ترجمه سی او لاین؟ بو صورت دخطالانک هر بیدن اینالیانجیه یه ترجمه سنده
اوله بیله جک کی ترجمه یه ترجمه اولنور کن و قوعی ده محتمل اولور.
هر حالت شو الفاظ شتمی مترجمک محافظه یه او غر اشتمانی، اهل اسلامی
رنجیده ایتمک ایچون حذف ایلی ایدی. آنچق او زمان دینزه، یاخود
اهله بر خدمت ایتش او لور دی. لکن مترجم بک مع لأسف بوصورتله
حرکت ایتمه مشدر. مترجم بک کن دینی بر نوع ایلچی وضعیت ده او لدیغنه کی
هطالعاتک مدافعه سی وقوف تامه متوقف او اغله بک آز حرمتکارانه

طنین سر محربی حسین جاهد باشه اخیراً ایتالیان مورخانند
(له ظه فائنا) نک (اسلام تاریخی) نامنده کی ازینی ترجمه اید. رک
موقع انتشاره چقاردی.

جاهد بک ترجمه ایتدیکی ازی قارئلرینه تقدیم ایدیبور کن بونک
آور و پاده یازلش راک مکمل، ممکن او لدیغی قدر بیطرفانه و خیرخواهانه
یازلش بر تاریخ، او لدیغی، مؤلفات و قایمه « بر آوروپالی و بر عالم
نظریله با قدیغی، بوندن طولای از ده « حسین آهزی و قاعتلر منی رنجیده
ایده بیله جک نقطه لر وارسده صرف تاریخه عالد اولان قسملرندن
استفاده نک پک بوبوک، او لاجتفی بیان ایتمکده در.

فی الحقیقت، مترجم بک دیدیکی کی فائنا نک تاریخی منوران اسلامی
رنجیده ایده جلک بر ماعتده ددر، بو ازی مطالعه ایدنلری هز جدآ بیخینه شلر در.
بناء عایه بو ازک رد و جرجی ایچون احبابی کرامز بزه مراجعتله
بو وظیفه بی ایفا ایله بزی مکلف طو تدیلر. حسین جاهد بک ازک
رد و جرجی آرزو ایتدیکی، فقط کندیسنده بو اقداری
کوده مدیکنندن بو ایشی ارباب علمه بر اقدیغی سویلیور. بوندن باشه،
ازک هیچ بر نقطه سی دیکشیدیر میرک ترجمه ایتدیکی و علیهمزده کی
هطالعاتک مدافعه سی وقوف تامه متوقف او اغله بک آز حرمتکارانه

متقدمین آنارندن ابن هشامک سیرتی، طبری نک تاریخی، و اقدیمیک فتوح الشامی کبی بر قاج کتابدن باشقه برشی یوق. سائرلری هب متاخرینک بعض مؤلفات مطبوعه لرندن عبارت. مؤلف تاریخنک باشليجه مأخذلری کوسترن شو لیسته ده عبادیدن باشلايوب امثال واغانی و حاسه و جھی کبی لیدک، فرزدقک، فراسینک، خطیه ک، منتینک، اهلونک دیوانلری کبی. لسان عرب، قاموس، ناج العروس کبی.. جا حظک رسائلی، غزالت احیاسی، عیدروشك حایسی، فاکھینک توسلاتی، خدادینک مناراتی، حریرینک مقاماتی کبی کتب مختلفه بی یازمشن و بو جلدک طبعی انسانده مطاع او لاجھی کتابلری ده ینه اساسی مأخذلرندن اولم او زره متعاقب جمله رک باشرند کوسته جکنی (۶۷)نجی صحیفه ده کی نوطده بیان ایتشدر.

مؤلف تفسیر نامه زمخشنرینک کشاقدن باشقه برشی کورمه مش، تفسیر منقولدن بی خبر اولوب ابن جریرك تفسیرنی بیله ایشیتمه مش اولدینی ینه شو لیسته دن مستبان اولیور. کتب حدیثنک بالکن بخساری نک جامعی کورمش، صحیح مسلمک ده اسمی ایشیتمش اولدینی سوزلرندن آکلاشیدیور. لکن مؤلفک نفسنه حسن توجھی چوچ. کندینی محققیندن اولمش ظن ایدیور. تاریخ و سیر دیراکن موضوع و غایه لرینی فرق ایمکسیز نعام حدیثه ده قاریشیدیور، هر علمده سوز سویلکه کندنه قدرت و صلاحیت کوریور. لکن کلامنده او روح و مطلاوت کورولیور. مفهومی محله مطابق اولیانلری، سوه فهم و قلت بضاعه به دال اولانلری چوچ امطالعاتنک هر هانکیسته دقتی باقیلیه سطاورینک ضمته ده (اجاھل جسور) تغایی او قوئیور، بونلرک بمحوعی تحلیل اولدینی صورتده هیچ برسنک اقسام آتیه دن خارج اولمادینی تبین ایدییور؛ اثر جھل اولان اشکار عیض، سانقه کذف و تعصب ایله مکابره، تصدیق کذب و تکذیب صدق، فقدان حیا ایله قوری افتراه سوه فهم ایله اتباع و هم، ایجاد و ساویس ایله تغییط اذهان، تحکیم هوسات ایله بخنووناه هذیان .۱۱

باپکن، جھل و تعصب بو زوالی به نهار دوشوند و دوچشم، نهار سویلتمشدر.

بخیرا قصه مشهوده میحمدن اسحاقک سیرتند، دها طوغریسی ان هشامک روایته کیمدن ایشتدیکی بیان اولنقاشرین ذکر اولنیور. فقط مویی الیک آنی عبدالله ابن ابی بکردن اخذ ایتیکنی ده ان جریر جمله روایاندن اوله رق نقل ایدیور. ایشته او فاجع برحداده که مؤلفک حوصله ادراکی بوکاده طار کلش. خیلی تفکردن صوکره شوبله برقرار ویرمیش. بعضیلرینک ابن اسحاقک ایکی عصر [طوغریسی بر بحق] اولنه داڑ اولان روایت مقطوعه سفی کافی کورمه جکلری ملاحظه اولنیش، استنادک تغشیش و تعدیله لزوم کورولمش ایش ده

عمل ولنسی ایستیور. بزده بویله یا پمایوب ده (مسابک الاالذی بازک) دیبه یاقه سنه صاریله حق دکاز. شوقدروار که حسین جاھد بکی هیچ بروقت بر (دشمن ایلچیسی) وضعیتند کورمک ده ایسته مندک.

جاھدبک بو تاریخنک ترجمه سنه کندیسی سوق ایدن عاملک لسانزده بر اسلام تاریخی بولونهادینی سویلیور. بونی ده کندیسندن او مازدق، دیمک که میرمویی ایله کتبخانه لریزده سیر و تواریخه دائز کرک عربیدن ترجمه او لنسی، کرک رأساً تریک، یازلش اولان بونجھه کتابلرک موجود یتندن بی خبر ایش! تأسف او لونور.

ترجم بک، ترجمه ایشیدیکی ارایچون «حد ذاتنده بیوک بر قیمت علمیه بی حائزدر. آوروپاده یازلش اک مکمل و همکن اولدینی قدر بی طرفانه و خیرخواهانه بر تاریخندر.» دیبور، بوگاده - بزی معذور کورسون - ایشانه میه جغز. بو مؤلفک، قدسک فتحنده بحث ایشیدیکی صیره ده «قدسی کافر لر استیلا ایشیدی.» دیبه قدس شیر یفك اهل اسلام اللده قالمش اولدینی ذکر ایدر کن اظهار ایشیدیکی تهیج، اسکی اهل صلیلک تعصیتی تیل ایدیبور. خیرخواهانه نزده؟ تاریخنک خیرخواهانه، یاخود بی طرفانه اولسندن واژکدک، باری خصمانه اولمکه برابر ادب داڑه سندن یازلش اولسه ایدی...»

اڑک جد ذاتنده قیمت علمیه دن محروم اولدینی ده ترجمه ایدیان مقداری بنفسه اثبات ایدیبور.

بر کتابیک دکرلی اولسی مؤلفک معلومانک کثرتنه، مأخذلرینک وسیعت و قوته، کندیسندک علمک حقایقه واقف، صراتب تقوی مارف، جقیله حاکمه مالک، کذب و مجاز فهون مترفع، تهسب و مکاره دن مجتب اولوب طوغری بی سوهن، سوزینی وزن ایدنلردن اولسنه، القای شباهت ایله اذهان وادیانی افساده چالیشان و یاخود آنلره قابلان ارباب وساوسدن اولماسنه وابسته در. بو مؤلف بخیا هانکی قسمدن اوله حق؟ مطلوب اولان صفات مدوخه کندیسنده وارمی؟ ههات بلکه هیچ بریه یوق. شو اثر حقنده آوروپاده یازلش اک مکمل تاریخ اسلام دنیلنجه بالکن بلا دمنده معروف اولان دولتلرک دکل، مالاقاده، جاواده، ماله یاده، مالدیو، ولاکدیو آلطه لرند، مسقاطه، حضر موت ده، سلطراوه، صومالده، زنکبارده، سودان شرقی و پریده، صحراده کلوب کچن اسلام حکومتلرینک و قایقی ده جامع او لاجھی خاطره کلیوردی. حالبوکه نزده او بولاق؟ اسا-اً مؤلفک مأخذلری میان او لان بیسته او نک وسیعه علمیه میدانه چیقاریبور. مویی الیک مأخذلری بالکن بحر سفید حوضه سنه متعلق اولان اقوام اسلامیه تاریخنک ایچون بیله وافی دکل. هله او تجھی عصر هجری بیه وارنجه هادتا یایا قالاجھی شیعیدین آکلاشیدیور. مؤلفک منبعه حقنده کی پدنجھی فقره سفی او قوییکن. لیسته ده کوستیلان کتب تاریخیه میاننده

آراسنده او لاشایع اولان بشائر نبویه آنچه علمای یهود ایله کاهنلردن منقول ایش . خریستیانلوق موقی بوش بولنیورمش ده شو رهبان قصه‌لری او نقصانی اکال ایچون تصنیع و کیتندجکه زیاده اسانید ایله توسع او لونمش ایش .» بوساوسی ایشیده جک اولان غافل آورو بالیر اسلامده کلیسا تشکیلاتی اولندیغی ، سلفه رسمی مدرسه‌لر و مکتبه بیله بولونمایدیغی بیلمزلر . بولهشلری دوشونجک ، هظیفه ایدینه جک مقاملر وارمش ده پاپشلر ظن ایدرلر . اسلامده هرقائل وناقلک کنندی حس‌ابنه حرکت ایده بیله جکنی ، کیمدن نه صدور ایدرسه عهده‌سنده قاله‌جهنی ، اسانیدک ضبطه بونک ایچون اعتشا اولندیغی ، روات و روایاتک احوال و درجاتی ، قوت و ضعفلری معلوم ، حدیث وضع و اسناد ترکیب ایدنلرک دینزده پاک مذموم اولندیغی ، آکلاشیلان ، بومورخک کنندیسی ده بیلمیور . علم احوال الرجالک نه دیمک اولندیغه واقف دکل .

بشائر و علام نبوی بیلوب طائیق خصوصنده خریستیانلوق مقامی طولدور مق ایچون بحیرا وسطورا قصه‌لرینه لزوم اولمایوب او مقامده بوشاق تصویری ده اسانستن یا کاشدر . نامه نبوینک وصولی او زرینه شامده بیوک اسقف تعاطر (شودور) ک ایمان و شهادتی ، قیصرک اظهار ایتدیکی میل ورغبتی بیانده حاجت یوق . مقووقسک هدیه‌لر تقدیمی ایله رضای نبوی بی استحصاله اقدامی ، نجاشیئنک و جارودک اسلامی معلوم . نجرانیلرک قصه‌لریه حق بیلدکارنده کوز یاشری ایله کلوب ایمان ایدن قیسین و رهبانک حلالری قرائمه مذکور . بونده‌ده شک اولنه ماز یا ۹ اولمدق شیشه کوز کوره اولدی دینه‌من یا ۹ خبر فرآنک بی اساس اوله میه‌جهنی هله‌بزم مورخ ده قصه‌فیل بختنده اعتراض ایدیور .

او زمانلر عموم اهل کتاب و نصارانک تورات و انجیلده موعد و مبشر اولان نبی ذی شانک قدومه منتظر اولادقلری شهہ‌سزد . شمده کنديلری ده بونی پاک صاقلامیورلر . بالعکس (اظهار الحق) ده مذکور اولدینی او زره هندستانه نشر ایتدکاری اب التواریخلرندہ دین اسلامک سرعت انتشارینه سافلرینک او زمانلر بواسطه‌لر بولنلرینک چوق تأثیری اولندیغی بازیورلر .

اقامة جهاد واحکام شریعت ایله مشغول اولان سلف کرام امتک ایله رهبان حکایه‌لری تصنیعه تزل ایتمه‌لکلری بومورخ ده برآردلوق دوشونمش اوله‌حق که موضوع بحث اولان (بحیرا) و (سطورا) قصه‌لرینی احتمال اسلامه یکی کیون خرستیانلر پاپشلردر ، دیبور . بزده بوكا قارشی آنلر نقل ایتمشلر ایسه بلکه بالذات او راهبلردن و تلیذرندن ایشتمشلردر ، دیبه بیلیر .

دارالفنون ملغا حکمت تشریع مدرسی

حمدہ‌الله

عبداللهن ایشتدیکی آنکه‌جون علاوه اولنش ایش . فقط مجسمیجه اولش دیبور . عبدالله بن ابی بکر الصدیق (رضی الله عنہما) ایچون « مجرتک اون ایکنچی سنه‌سنده ابن اسحاقک ولا دیندن بر عصر اول دنیا به کلدی » دیبه رک زمانه یتشمیدیکنی ذکر ایدیبور . (۳۱۹) نجی صحیفه به باککز) عبدالله ابن الصدیق (رضی الله عنہما) مجرتک اون برجی سنه‌سنده وفات ایتدی . ابن اسحاقک آنک زمانه یتشمیدیکنده شهه یوق . لکن اویله بر ادعاده بولنان ده یوق . مروی عنه اولان ذات او رکل . (۶۵) سنه‌سنده طوغوب مدینه‌ده آلتش سنه قدر برابر یشادقدن صوکرا ابن اسحاقدن سکن سنه‌مقدم یوزاوتوز بشن سنه‌سنده وفات ایدن مشاهیر فضلای تابعیندۀ عبدالله بن ابی بکر بن محمد بن عمر و بن حزم الانصاری در . بونده اویله نه اسناری زمانه قدر چیقارمق غرضی ، نده برعجمیلک وار ، عجمی ، مورخک کنندیسی .. غش ، اونک فکر و مطالعه‌سنده در ۱

بحیرانک ذکری بونلردن اقدم اولان اکابر تابعیندۀ میمون ابن هیران الجزرینک کلامنده ده وار . هان بر تاریخ کی ذکر ایش . (لقد آمن ابو بکر بالنبی صلی الله علیه وسالم من زم بحیرا الراهب واختلف بینه وبين خدیجه حق تزوجهها وذلك قبل ان يولد على [يعني « ابو بکر بحیرا زمانند ایمان ایش و پیغمبر صلی الله علیه وسالم خدیجه حق (رضی الله عنہما) تزوج اندیجه به قدر آرارنده آمد وشد ایله سهی ایلندر . او زمان علی دها طوغامش ابدی . » دیشور . رسول ذی شان صلی الله علیه وسالم افدمزک چو جقلنی زماننده ، یاخود برای تجارت شاه کیدرکن بولیه بر تارک دنیا به ملاقی اولدقیری حقنده طرق مختلفه دن روایتلر چو قدر . تابعین نہ مسندن محمد بن شهاب الزهربیک [وفات ۱۲۴] بحیرا ایچون « تیا یهودیلرندن ایدی » دیدیکی مقولدر . (مسعودی) ، مروج الذهب ده (بنی عبدالقيس) دن بر نصرانی اولوب اسمی (جرجیس) ایدی ، دیبور . (هیسمه بنت امیه) نک اونده (سطورا) دینلیور . قصه‌لرک تعددی دها قوتلی کوریلیور . بومورخک نقل ایتدیکی او زره (سپره نکره) ده طوبلا . ینی اسانیدک کثری قاعع بخش اولمن . بحیرا اصمہ سنت اسرائیلیاندن مأخذ اولسی ادعا نه قدر ایلزی کیدن (هرنفلد) ده نسطور و سرجیس اسلونند دها بر عنصر تاریخی بولندیغی تسلیم ایش . بومورخ اونی ده قبول ایتیور . « خرستیان اسلامی بالکنز - بیت حلیمه کی متاخرینک کتابلرندہ کوریلیور . » دیبور . بونلر ، واقدی ، ابن سعد ، ابو نعیم الاصفهانی کی متقدمینک کتابلرندہ اسانیله موجوددر . فقط مؤلف کنندیسی کورمه مش ، اورالره وقوق یوق . نه یا بهم ۱۰۰

بزبو آورو بالی مورخک جا هلانه انکاره جسار تلرندن زیاده مطالعه . لوینک تضمین ایتدیکی وساوس و او هامه تعجب ایدیبور . « اهل اسلام